

ELŐFIZETESI ÁRAK

Bécs évre.....	24 kor. (12 frt.)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy hóra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékire.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap
korán reggel.
Ünnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1904.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

Kedd, november 1.

Szomorú kép.

Kolozsvár, 1904. 1.

Mélyeséges aggodalommal látja, minden gondolkodni tudó ember a költségvetésből az államháztartás kiadásainak óriási emelkedését.

Az engem nem vigasztal, hogy Lukács pénzügyminiszter merev pontossággal rámutat az okokra, hogy ez az emelkedés honnan ered.

Nem vigasztalja a sorvadásban színlődött az, hogy megmagyarázzák neki a betegség tüneteinek okát.

A nemzet beteg, nagyon beteg; mert költségei óriási mérvben emelkednek, a nemzet adózó képessége pedig nem fejlődik ezzel arányban; sőt kétségre vonható, hogy egyáltalán fejlődik-e?

Egy mezőgazda állam adózó képessége nem is fejlődhetik. A föld egyszer egy évben terem; és a mi éghajlatunkkal köszönjük meg, ha kellőleg terem egyszer egy évben.

E mégis, a kormány mindent elkövet, hogy az ország ne juthasson oly helyzetbe, hogy ipara gyorsan fejlődhesse, nem pedig azon a lassu, költséges, mesterséges módon, a mellyel Hieronymi miniszter igyekszik fejleszteni az ipart a közös vámterület dacára.

Most is küszöbön van a felhatalmazás megadása arra, hogy Németországgal megismételjük azt, a mit Olaszországgal felhatalmazás nélkül tettek meg.

Küszöbön van ez a veszély, minden ellentállásunk dacára, mert nemzetközi viszonyaink megállapítását obsztrukcióval meggátolni nem lehet; ezért nem obsztrukáltunk most.

Egyébiránt annyi minden fenyeget, egy idő óta, a mi mind a legrosszabb ellentállást hivatna ki, hogy gazdálkodnunk kell az ultima ratio fegyverének használatával.

Nem hiába énekelik a templomokban egy idő óta, azt a régi magyar templomokat, hogy «Szegény Magyarország!»

Sőt a jövő előttünk, nemzetünk eget sűrű felhők borítják. A kormány és pártjának ez hatalmi mámorot szerez és örömet; nekünk pedig a nemzetért érzett szomorúság.

Mivel kényszerítsünk egy nagy többséget, mely a kormányt támogatja, arra, hogy legalább saját alkotott törvényeit védelmezze meg?

Egy nemzetnek nagyon nehéz megvédeni jogait a hatalom ellen, midőn e hatalom túlnyomó idegen erővel rendelkezik... még akkor is nehéz ez, ha e védelemben az egész nemzet egyetért. Mennyivel nehezebb nálunk, hol a többség — egy nagy és közömbös magyar többség — támogatja a hatalmat, ami nemzeti törekvéseink ellen.

És még sem szabad csüggednünk, ellentállásunk meghozza még gyümölcsét; ha colnunk kell az ellen, hogy pártunk egyik sarkalatos elvét, az önálló vámterület felállításának lehetőségét tamadta meg a kormány az egymásután megkötendő kereskedelmi szerződésekkel, melyek mind a közös vámterület alapján kötöttek meg és mint sziklakövek gördülnek majd a nemzet útjába, mely a közgazdasági függetlenség felé vezet.

És hogy ne védhessük meg sem mi, sem utódaink a nemzetet, esetleg rut és veszélyes támadások ellen, megfosztanak minket a pénz- és vérérdő megtagadhatása lehetőségétől.

Ez utóbbiból eláll a kormány, de marad a másik, és jönnek majd más házszabályi-korlátozások is, melyek a parlamenti harcokat lehetlenné tevé, ököl és fegyveres kéz harcait idézik majd elő.

Nekünk ellent kell állni, az önálló vámterület jogának lehetlenné tétele ellen s a parlamenti védekezés olyan korlátozása ellen, amilyen megtörné a parlamenti önvédelem erejét.

És ellent is fogunk állni.

Kossuth Ferenc.

„Az önálló vámterületről.”

Felolvasta Dr. Deák Albert
a kolozsvári Iparos Egyesületben 1904.
október 30-án.

Igen tisztelt Uraim!

Abban a kérdésben, melyről ma néhány szót akarnék tenni: önök első sorban vannak érdekelve.

Első sorban mondom, mint egy hadsereg első soraiban harcoló katonák: a

mely hadsereg egy ország élete, sorsa és jövő boldogsága van bízva. És valamint az első sorban harcoló katonák vannak az ellenség sortüzehez legközelebb: a halálhoz is, azoképpen az ök bátorságán fordul meg a győzelem is. Mert ha ök meghátrálnak, magukkal rántják az utánuk következő sorokat is, ám ha bátran rendületlenül előre törnek: nyomukba lép a tömeg s nem nyugszik, míg az ellenséges magoslaton nem lobog a diadalmi zászló!

Azok alatt a jelszavak alatt, a mikkel ma az „Önálló vámterület” és a „Gazdasági közösség” lobogóinak hívei a riadót fújják, igaz, hogy csak az argumentálás bombáival és a toll lánczával, de azért valódi élet-halál harc indul meg, sőt folyik immár javában, körülbelül egy évtized óta: a mely harcnak az iszonyatos fontosságáról, eredményeinek, sikereinek, vagy kudarcainak mivoltáról, következményeiről ép úgy, mint a külföldi részletekről maguk a harcosok tömegei, egyesei, ép oly kevéssé alkottak még maguknak tiszta képet, mint a mennyire nem bír ezek fölül kellő áttekintéssel a háborúk sok közönsége, a ki ugyszólván csak vak kötelesség tudással, bátran, becsületesen megy a vezényszó után, meghal, vagy az oromra kitűz egy lobogót, a nélkül, hogy tudná: miért, kiért? Tudná az igazi célt, az igazi haditervet, a mit a nagyfejű vezérek, titkos tanácskozáson, a hét lakattal elzárt kabinetekben megalkottak.

Fájdalom, el kell mondanom, hogy a magyar közönség legnagyobb része úgy van ezzel az élethálál harccal, hogy nem is tudja, miképp ez a háború már megindult. Évtizedek óta foly, ha ki pedig tudomást vesz róla, az meglepődik a hadi lobogók látásával s annak a jelszónak az ismeretével, lélek nélküli hangoztatásával, a mely azokra a lobogókra fel van írva. De a nélkül, hogy a harc jelentősége felől s annak jövő életére kiható döntő fontosságáról komolyan gondolkodnék, vagy bővebb és alaposabb tájékozást kívánna szerezni.

Azt mondják, hogy a most folyó orosz-japán háborúban a sokkal kisebb erejű japánok győzelmeinek az a titka, hogy míg a nagy, a kolosszális erejű muszka birodalom katonái bátran ugyan, de bután mennek a harcba — a háború céljának ismerete, kimenetelére iránti minden érzék nélkül, — addig minden egyes japán át van hatva a kötelességnek, de annak is a tudatától, hogy itt a haza jövője forog kockán s minden japán szuronyra hegyén hordja a maga boldogságát.

Es látjuk minő ember feletti bős tetekre, bátorságra és sikerekre vezet az öntudatos, az erkölcsi alapon nyugvó küzdelem.

Nem ok nélkül toltam tollam hegyére ez a hasonlat. Mert a retentő vérérdőzet, az az iszonyatos embertelen háború, a mi a messze keleten lefoly: lenyűgöztet ugyan az, a mit mi békés fegyverekkel, szóval és tollal folytatunk, az existenciánkra törő tulerő ellen! A gazdasági érdek a mozgatója en-

nek is, annak is: itt is, amott is a kapzsi falánkság terjeszkedése, fojtó szoritása ellen védekezni az élete gyökerében megtámadott kisebbség!

Hát vonjuk le ebből a tanúságot! A mi nem egyéb, minthogy a harcban a fő-erkölcsi tényező, a győzelem első feltétele: az öntudatosság; nem gépies, szolgai fatalizmus, nem is a buta bátorság.

Ezeknek a soroknak a célja az, hogy a magyar polgárság a magyar közönség körében hozzájáruljon annak az öntudatnak a felkeltéséhez, a mely a most folyó háború céljának ismeretében és fontosságának belátásában áll, hogy tudja meg azt, hogy valjon érdemes-e egész erőnket, minden erkölcsit és minden anyagit összevéve harcba vinni: vagy pedig csak a puszt, üres, népbőlondító jelszó az, a miért küzdünk nem érdemes.

Szeretném felkelteni az érdeklődést ezek iránt a nagy kérdések iránt: — mikkel szemben eddig a magyar közönség zöme nem nagy érdeklődést mutatott: — holott látjuk, hogy más nagy népek már századok előtt belátták, miként ezeken fordul meg a nemzetek egész jövője. Nem csak az orosz! — nem csak a japán folytatnak véres háborút Port-Artur miatt, ami a keleti tengeri kereskedelem kulcsa: — hanem egy pár pennys várm miatt indult meg Anglia legnagyobb belső forradalma s a világ legnagyobb hadyerőjét: — Napoleont is a kontinentális védvám-teperete földre.

Chamberlain odahagyta a hatalmat, hogy gazdasági politikája mellett szabadon agítalhasson: — ezek és ezek hallgatják őt, a meetingeken, melyek megtartása végett ez egyedül alkalomra harmincezer forintos gyűléstermeket emelnek: — de nálunk legalább, nekem úgy tetszik, a legtöbb magyar csak érdekes látványosságnak tekint a parlamentben e kérdések körül lefolyó küzdelemet: — mint valami manővert — mely mellesleg tönkre teszi a vetést, — vagy valami cirkuszi mutatványt.

En azonban azt hiszem, hogy Magyarországnak komolyabb pillanatai nem voltak, mint a mostani idő. Miért?

Először is azért, mert az ellenség, Ausztria, belső viszályok martaléka, — s így egy megoszott, bensőleg megfeszített ellenféllel állunk szemben, melyet minden jó hadvezérnek ki kellene használni.

Másodszor azért, mert ma még a kezünkben van egy hatalmas fegyver, melynek megszerzését éppen Ausztria belviszálya tette lehetővé: az 1899. évi XXX. t.-c., mely nem csak elismeri, a külön vámterület jogi állapotát: de negyedik §-ában meg is jelöli a módját annak, hogy az tényleges állapottá átváltoztassék.

És harmadszor azért, mert én mégis a magyar népet egy oly pihent földnek, oly pihent erőnek tartom, a melynek kellő energia készlete van arra, hogy gazdasági téren kipotolhassa azt a rémítő mulasztást, azt a hátrányt, a mennyivel úgy a 48-iki

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Deák Ferenc-utca 12. szám.

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyező centiméterenként 8 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér megállapodás szerint.

politikai rohamos haladással, mint a többi nemzetek előrehaladottságával szemben áll.

De kérdés, hogy ha újabb 10—15 évre (a mire kilátás van) megbénítatik, sisifusi erőfeszítésekre kárhoztattatik: nem-e fogja el végkép a kimerülés, a desperáció s nem lesz-e végkép lehetetlen reá nézve mindez?..

I.

Közelebről egy magyar államférfi azt a nevezetes nyilatkozatot tette, parlamentben, hogy az államgazdaság tudománya és annak azok a kérdései, melyeket az „önálló vámterület” vagy „közös vámterület” problémái felvetnek, nem olyan hét lakattal elzárt titkos tudomány kérdései, a melyekhez bárki fia hozzá nem férhetne.

Hát ez az államférfiú kijelentés igaz is, nem is?

Nem csak azért, mert van olyan államférfi, a kit mindenki tudományosan képzett nemzetgazdának ismer, a kiről mindenki elismeri, hogy a nemzet gazdaság elmélete a kis újjában van: de a kiről az is ismeretes, hogy ezeket az elméleti ismereteket a gyakorlatban nem valami nagy sikerrel, sőt határozottan szerencsétlenül alkalmazta.

Nem csak azért mondom, hanem azért is, mert ma már a tudomány sok megdönt-hetlenné tartott elméleti tételét halomra döntötte a gyakorlati élet, s mert a gazdasági élet, technikai, a népesedés, a gyarmatok, a közlekedési eszközök, a szükséglet és kínálat egyensúlyos fejlődése, terjedése és bonyolultsága mellett a nemzetgazdasági élet gyakorlati kérdéseinek anyagi ága-boga van és támad mindennap újra, hogy ember legyen a talpán, a ki ezek labirintusába biztosan eligazodik.

Epen ezért, igaz van s nincs is igaz a fenn tisztelet államférfiúnak.

Mindazon által bizonyos marad, hogy a legbonyolultabb kérdésekben is legjobb, sőt egyedül megbízható tanácsadó: az egyszerű józan ész.

Ezért mondtotta Bismark, az újabb kor legnagyobb államférfia, hogy az államférfiúnak a legelső és legnélkülözhetetlenebb tulajdonsága: az egyszerű józan gondolkodás.

Már most ha ennek az egyszerű józanésznek világánál tekintjük az előttünk fekvő kérdést, nem is találjuk azt olyan bonyolultnak, mint a két tábor iródmalmában küzdő tudós elméleti férfiak, néha végnélküli és politikuskos sokszor meggyőződés nélküli tudományos vita irataiból következ-
tetné az ember.

Voltak-e önök tisztelt uraim valaha menzseriában? Bizonyára igen. Látták-e ott a bekécsen, majdnem melancholikusan szendergő világos barna állatot, mely majdnem akkora volt, mint egy jó kifejűdött juhász kutya: s a melynek ketrecbe belepén az állatsergelt deli egyenruhás, monétákkal és ordokkal megrakott igazgatója: egy kicsi korbácsosall mindenféle produkciókra kényszerítette a szegény párárt, karikákat ugratott át vele, szájaiba dugta a fejét (igaz, hogy félelmes fogai le voltak reszelve) s több efféleket mivelt a derék

lány nem törődött vele. Bosszusan ment tovább.

— Micsoda rendőrség ez! — dűnyögte méltatlankodva. — Az ember halálra ordithatja magát, nem mozdul senki.

De nehéz léptek közelednek. Tódor egy magyarruhás, pörgekalapú alakot látott meg a gázlámpa fényénél. Feléje sietett szembe, azzal a szándékkal, hogy koldul tőle. Ha kap tőle valamit — jó, ha nem: hátha valahogy bekisérteti... annál jobb.

Vajha ez a késő éjjeli utas ne egy mérsáros legény lett volna! És ha már az volt, miért rendelte Bor Tódor zord végezete úgy, hogy éppen most kellett összevessnie a kedvesével, a kire féltékenykedett. E miatt jött emberből kedvel. Mikor Tódor gyöngéden megfogta a vállát, egy kis alamszárát kérve tőle, dűnyögő hangon, az így megisztelt férfiú jobb karjával egy elhárító mozdulatot tett és erre Tódor szabályos félkörben fénylő az utca közepére egy pocótába, az éjjeli vándor pedig káromkodva ment tovább.

Tódor hidegvérrel feltápaszkodott: — Nem ér ez így semmit. Majd be-megyek magam.

Nem mondom, hogy ingás nélkül, de végre mégis csak elérkezett a városához. Ott bevonult a felügyeletet tartó kapitány szobájába. A kapitány ur vacsorált valahol, az egyik rendőrkáplár ült ott, újságot olvasva. — Tódor minden bevezetés nélkül dadogta:

— Be kell engem küldeni a dolgozó-házba.

A rendőrkáplár tudta, hogy Tódor micsoda szerencse érte. Este felé hallotta a dolgot, mikor már, a hir szerint, Tódor egy házat is vásárolt. Gyöngéd tisztelettel szolt tehát:

— Már hogy kellene beküldeni a dolgozóházba ilyen tisztességes embert? Tódor elégedetlenül rázta a fejét.

— Én, tisztességes ember? Jó. Legyek tisztességes ember. De ha be nem visznek, hol háljak most?

— Hol? Hát menj szépen haza. —

TÁRCA.

Tódor jó utra tér.*

Itta: Gyalui Farkas.

Az országuton ment. Egyszerre vig asszonyi nevetést hall a háta mögött s hát egy kis csoport falusi asszony jött. Az egyik fiatal szép asszony, füle mögött Boldogasszonyfű illatos levelével, pajkosan nezett Tódorra.

Az a Boldogasszonyfű, az a vidám, ke-rek asszonyi arc! Tódornak egyszerre homályos sejtelmé támadt elgyengült fejében, révedező emlékezetében arról, hogy volt valaha, valaha otthon az ő falujában egy egészeseges kerek ábrázatu leány, a ki így nézett reá pajkosan, füle mögött a zöld, illatos levelekkel, melyek, mint fülbevalók lóbalóztak. Így nézett reá és (száaszor is) hangosan kicsufolta őt, aztán Tódor világga ment a faluból, mert nem tudta, nem akarta tovább kibírni. És azóta ivott, ivott, el is feledte rég azt a leányt, rég volt nagyon, nem is nezett ő más asszonyra, csak a pálinkás boltok öreg banyáira. Most ime, hogy egy főkavardott a sorsa, jövőjével együtt a multja is ott ragyogott előtte Tódor megszólította az asszonyt.

— Hova mentek asszonyok? — Megyünk haza öreg. — Hová valók vagytok? — Fenesről. — Hát téged hogy hívnak, lelkem? — Az asszony kacagott. — Nászta Szijának, ha tudni akarod. — Nászta Szijai Ejnye, be szép vagy! Adj egy csókot!

Az egész csoport hahotázott. A fiatal asszony odaszolt Tódornak nagy tréfásan: — Minek az teneked?

* Mutatvány a szerző legújabb könyvéből, melynek címe: „Látomány az éjszakában és más történetek.” Kiadta Rákosi Jenő Budapesti Hírlap Ujságállalata. Ára füzve 3 korona.

— Minek nekem? Nem látod, hogy kertész vagyok? Szeretem a virágot.

— Jaj, a virágot én is szeretem, adj nekem virágot, — szolt az asszony ravasz, tréfás komolysággal.

— Előbb te csókold meg, Nászta Szija. Nem koldus kéri tőled, veszek neked pántlikát.

— Csókoldjon meg a dráku (az ördög), — felelt nevetve az asszony.

A pörpatvarnak véget vetett egyik öreg asszony talpraesett indítványa. Adakozási hajlamot fedezvén föl Tódornak, reménykedve kiáltott föl a néne: —

— Inkább igyunk előbb egy kis pálinkát.

Ilyen fölcsóztatásnak kimondhat ellene? Tódor szónéklül helyeslően intett a fejével s az egész társaság bevonult a kocsmába, mely ott lelkesedett az ut mentén közel, szépen mint az ördög, hogy szívesen fogja ar embert rossz szándékánál.

Vig élet támadt az ivóban mindjárt. Az asszonyok letelepedtek Tódor köré. Pálinka, rozsolis került az asztalra és a falusi oláh-asszonyok drága csemegéje: kifli. Később ennivalók: tömlőtúr, kolbászok. Kezdetben egyre mendégelni akartak a fiatalabb hölgyek, később eszük ágában sem volt. Vidáman notáztak, rágesáltak összevissza mindent s üresítgeték a rozsolisos üvegeket. Tódor ellenben rumot ivott. Ez való a komoly férfinak. A ki nem fehérré, ne igyék édes pálinkát. Az ital mellé egy virszinia szivarra gyújtott. Életébe először került egész szivar a szájába.

E közben már az egész várost elárasztotta a hir, hogy Bor Tódornak rengeteg pénze van és hogy Monostoron mulat. A város tulsó végéről sietve igyekezett egy sánta koldus Monostor felé: hitelezője volt Tódornak és most maga is jótétért jót várt.

— Jaj, csak el ne késném, — rebegte utközben a jámbor.

Ő is belekerült a mulató társaságba, nem volt oka megbánnia a dolgot, Akadt udvari zenekar is. Egy kintornás, mint héjja a zsákmányra, úgy csapott

Tódoréka. Természetesen ott marasztották és megtörtént az, hogy Tódor táncolni próbált, szájában a virsziniával, karján az el-lágyult Boldogasszonyfűves menyecskével. A tánc nem sikerült, de Tódor akkorákat csapott a csizmaszárára, mint egy ágyu és énekel bűnbölvé, mint a hogy egy vidám mamuth énekelhetett Noé apának ideje előtt....

Hovatovább, annál vidámabbá vált Tódor. Szivarokat osztogatott a férfiaknak, az asszonyoknak pedig virágjait.

— Vegyétek a virágot, majd megfizetitek máskor. Majd megfizeti a jó Isten, Te másik, te öreganya, nesze lelkem, vidd haza ezt a kosarat. Ne mondd, hogy Tódor rossz ember. Bor Tódor Borsáról, a ki megmutatja a világnak, hogy ő jó uton fog haladni.

Közben a kocsmárossal összeszólalkozott Tódor, fogait csikorgatta és megakartá verni, mert az azt találta mondani, hogy ne csapjon olyan retentő lármát. — Végül kibékültek és Tódor a kocsmáros nyakába borult zokogva, esküdözvén, hogy ő az egész világ legszerencsésebb embere, a kit senki se szeret és a kinek senkije sincs és hoozon neki még egy üveg rumot. Aztán a kábulat köde ereszkedett le az egész mulató társaságra. Tódor hatalmas rángatásokra ébredt föl. A kocsmáros rázta.

— Tódor, te, kelj föl, ember! — Nő, nő — morgott Tódor — hát hol van Nászta Szija, meg a többi?

— Hol vannak azok? Rég elmentek, hiszen mind odavoltak, csak úgy támolyogtak. Most már te is menj haza, kilenc óra elmúlt, be kell zárni a boltot.

Tódor riadtan kapott a bugyellárisa után. Néhány hitvány rézkajrác szegyenkezett a bugyelláris fenekén.

— Hol a pénzem? — dörgött Tódor. — Nem vagyok én a te baktéred. El-től, itál és ettől, itálál mindenkit egész nap, muzsikáltatad magad, kölcsön is adogattál, adósságot is fizettél... Csoda, hogy

még újabb adósságba nem verted magad ennri ember közt.

Tódor feltápaszkodott és fejcsóválva indult az utcára. Hova menjen ő most? Hűvös tavaszi este volt, nehéz fellegek borították az eget, eső szitált az utcán. Szállására, a határon álló kocsmra szénápadlására nem mehet, mert valami olyasmit mondott, hogy ő már ezután máshol lakik. A kertésznel akart csakugyan hálai, ott egy füres színen helyet is szemelt magának, de vége már az üzleti összeköttetésnek.

Nem: egyik helyre sem mehet, egyéb jutott eszébe. Emberileg lehet szilárd és határozott léptekkel ballagott a városi fogház ajtajáig. Ott becsengetett. Az öreg ör kinyitotta az ajtót.

— Itt vagyok — szolt Tódor nyájasan és leereszkedéssel.

— Hát az, a ki ide kísért?

— Nem kísért engem senki, magamtól jöttem.

— Mit akarsz?

— Semmit.... aludni.

— Ejnye, te szemtelen! Hát azt hiszed, hogy itt fogadod van, hotel? Eredj a Törökfő szállodába, nyitass ott szobát magadnak.

— De én ma itt szeretnék aludni. Hiszen én vagyok Bor Tódor Borsáról.

— Tódor, ne légy olyan tolakodó; ide be nem jöhetsz, míg a városházatól ide nem küldenek, ezt már megtanulhattad volna. Mars!

Ezzel becsapta a nehéz kaput.

— Mars! — dühögött Tódor. — Engem mersz innen elkergetni? Engem, a ki itt már akkor itthon voltam, mikor te még soha erre se jártál? Majd megmutatom én neked, hogy mégis csak bejövök ide. Bejövök én.

Es ravaszul kieszelte tervét, hogy miként fogja el a magát. Rögönt hozzákezdett végrehajtásához, nagyon álmos volt.

Mindenekelőtt elkezdett torkaszakadtából kiáltani, kurjongatni. Egy jédt macska surrant tova gyorsan a házfedelen, más élő

állattal, s végezetül megvendégelte — büdös lóhussal?!

Ennek az állatnak a kretacé reá van írva, hogy ez pedig a híres puszták királya: a Nubiai Oroszlán!

Rá ismertek ebben a szegény párban a „Sahara urára“? ... Arra a büszke, szabad és féltelmű fenevadra, a melyik, midőn fejedelmi pompájában az oázisok szikláján megjelenik, hatalmas sörényű fejét megrázza, s azután a földre fektetve, olyat ordít, hogy megrendül tőle a talaj: a gnu, az antilop remegő inakkal iramodik tova, még a retentő erejű vad bival is ijedve vonul a sűrű bozóthoz; — elsápad az ember s nyöszörgőve lapul melléje a minden porcikájában reszkető tevé?!

A melyik átszökken a két öles magas palánkon, százában a leütött tinóval?!

Ráismertek erre a fejedelmi óriásra, — abban a kretacéba zárt, elkényszeredett sovány, félbena macskában?

Nó hát!

Igy van ez minden teremtetett lényvel, így az emberrel is.

A nyáron olvastuk, hogy egy családapa a kretacéban neveli a három éves kis fiát. Nemde: felháborodott rajta az egész magyar közvélemény? Csak a hivatalos világ nem, a melyik nem találta az e fajta nevelés ellen kellő paragrafust.

Hát miért nem háborodik fel a világ azon, hogy egy egész nemzetet lát a kretacéba zárva?

És miért találja a hivatalos világ, hogy ez egészen jól van így, holott a közös vámtérület a magyar nemzetre nézve nem egyéb, mint egy kretacé, a mibe be van zárva, mint a hízó baromfi, abból a célból, hogy a saját zsirjába fulladjon bele!

Mert mi az a közös vámtérület tulajdonképpen? Mi a lényege annak?

A lényege ennek semmi más, minthogy mi összes természetünkkel: Ausztria vasorkátaiba vagyunk bezárva, — a melyikkel egy közös vámtérületet képezünk, a melynek határain túl lépünk tilos és a melynek határain belül kötelesek vagyunk elfogadni azt a táplálékot és megélni abból, a mit Ausztriának nekünk nyújtani éppen tetszik.

A közös vámtérület hívei azt fogják erre mondani, hogy a kép erős, a hasonlat tulzatos.

Hát én megengedem egyelőre és önökre bízom, hogy ennek igazságát döntse el, azok után a melyeket a kérdés későbbi megvilágítására nézve a következőkben mondani bátor leszek.

II.

A kérdés lényegének a megvilágításához mindenképp szükség van, hogy megismerkedjünk a jelenlegi ténnyel, az Ausztriával közös vámtérület létrejöttének a történelmi előzményeivel.

Tudják önök azt igen jól uraim, hogy az úgynevezett közös vámtérület az 1867-ik évi kiegyezésnek: közelebről az 1867. évi XII. t. c. 59. §-ának és az abban kifejezett óhajításnak megfelelően létrejött és annak idejében mondatom gőzövel letárgyalta és az első kiegyezést magában foglaló 1867. évi XVI. t. c. 11. cikkének köszöni a legelső törvényes szabályozását.

Az 1867. évi XII. t. c. 59. §. mondja ki azt az óhajítást, hogy a magyar korona országai és az osztrák örökös tartományoknak a kereskedelemre vonatkozó közös értéki viszonyai egyetértőleg szabályoztassanak.

Hogy ez az óhajítás kinek volt az óhajítása, — azt én most nem tudhatom, — csak annyit mondok, hogy ez a törvény és az annak nyomán létrejött XVI. t. c. nem

Nincs neked már itt mit keresned, hiszen jó uton vagy te már.

— Csak voltam! — tört ki Tódor. — Az imént az utcán kurjongattam, kiabáltam, koldultam. Megvertem egy mézáros legényt. Be kell engem vinni!

— Ugyan, ugyan — szólt jóságosan a rendőrkáplár. Egyszerre nem lehet mindjárt mindent kívánni. De te most már rendes ember vagy, menj szépen haza s maradj csak a jó uton.

— De mondom, hogy koldultam, — morgott Tódor.

A rendőrkáplár türelmét veszítette. — Már, hogy koldultál volna. Ne tedd magadat! Nem kell neked koldulnod, ne kötekedj itt, hanem menj haza fiam.

Ezzel barátságosan kituszkolta az ajtón Tódort.

— Szervusz világ! — szólt odakünn Tódor.

Kitámolygott a városháza elé. Az égen távoli világmegváltó. Ilyen villámként lobogott Tódor fejében egy pillanatra az a kép, melyet délelőtt maga előtt látott. A maga saját képe, a mint új ruhában, új kalappal már vagyonosan, tisztességben virágot áru és ha találkozik rendőrrel, az őt megsejtve. Micsoda tekintély! Még idővel bérkocsis is lehetett volna! Talán egy szsony. feleség is akadt volna. De min! a villám fénye eltűnt az a káprázatos kép. Aztán sohasem érzett fájdalmas nyilalással ismét elsötétült, összezsugorodott fejében minden. Csak ösztöne, aludni vágyása vitte a külső város felé. Ott, ott az utca végén, egy árokban, a hid alatt nagyon kényelmes fekvés esik, kevesen tudnak róla. Csak valami kutya el ne foglalta volna már. Tódor reménykedve indult a sötétben arra felé. Az utca közepén a legnagyobb sárban. — Visszakerült a sárba, melyből többé soha, soha nem fog kivergődni.

tott egyebet, mint jóformán törvénybe iktatta azt a tényleges állapotot, a melyet az osztrák császári hatalom a mohácsi vész után, az elernyedt és pártoskodásba sülyedt nemzetre reá erőszakolt, és a mely ellen a nemzet a mohácsi vész óta minden alkalommal, mint alkotmánytalan uton, császár rendeletekkel reá kényszerített, késő intézkedések ellen, — fájdalom, minden siker nélkül tiltakozott és a mely állapot nem jelentett egyebet, mint hogy az osztrák uralom Magyarországot egy hódoltságának, mondjuk, a töröktől visszahódított olyan gyarmatának nézi, a mely neki éléskamarául, adózó objectumul és selejtes ipartermékei elhelyezési területül szolgáljon.

Tehát körülbelül az a szerepet szánta nekünk az osztrák császárság, mint a minő szerepet az ő birodalmi kapcsolataiban Angolország a Zulukafferek földjének szánt. Annak a nemzetnek szánta ezt a szerepet, mely alig 30–40 esztendővel azelőtt még Mátyást uralta, a melyeknek hatalma Nagy Lajos alatt három tengerre szorult, s a melynek mű ipara, kereskedelme, műveltsége e nagy királyok idején ország-világ előtt híres volt: — mely nemzetek e korbeli előrehaladásáról oly emlékeket birunk, minők az ötvös mesterek remekei, a Mátyás-templom, a korvinák, és a Kolozsvári Szent-György szobor.

Nó, de mondjuk, hogy akkor (a török hódítás idején) ez a felfogás, ez az elbánás, ez a gyarmati állapot, ha nem is jogos, — de tán menthető és érthető volt, mert hiszen Magyarországot hol a török-tatár horádák, hól az osztrák zsoldosok minden vagyonából annyira kifosztották, a folyton dúló háborúk, forradalmak minden iparát, kereskedelmét, melyek mint a tudományok, csak békében virágozhatnak, — annyira tönkretették, hogy csakugyan nem maradt egyébb vagyona, mint a pusztá földje.

De hát azóta 1867-ig több mint négyszáz esztendő telt el és az csak még sem méltányos és nem igazságos, hogy egy országot, melynek történelmi múltja, jójai és mindenki által elismert önálló alkotmánya, alaptörvényei vannak: négyszáz esztendő előtti gyászos állapotában akarnak örök időken át megtartani.

Ennek dacára 1867-ben nem történt egyébb, minthogy a törvényhozás az eddig fennállott ezt az állapotot szentesítette, — azzal a különbséggel, hogy a mi eddig csak idegen erőszak által fenntartott törvénytelen állapot volt: — azt most törvényes állapotnak ismerték el és pedig az ország saját fiai.

Igy történt, hogy az 1867-iki törvényhozás és kiegyezés törvényekbe cikelyezte azokat a vámtarifákat és kereskedelmi szerződéseket a melyeket az absolut korszak törvénytelen rendelkezései létesítettek, s a melyek természetesen nem a gyarmat, hanem az absolut uralom alatt álló Ausztria érdekeit tartották szem előtt.

Képzeltető e ennél égbekiáltóbb igazságtalanság?

De azért még ezt is érteni tudom. Érteti tudom azért mert Magyarországnak az egy Széchenyi Istvánon kívül egész a legújabb időkig, de a kiegyezés idejében különösen nem volt egyetlen valamire való speciálisan képzett nemzet gazdája, s nem is lehetett, mert hiszen a századokig tartott gazdasági rabság ilyenek születésére és kifejlődésére nem adott alkalmat, s ha akadt is egy-egy, az is az osztrák szolgálatába szegődött, mert ott módjában volt azt gyakorolni, saját hazája ellenére.

(A Budapesti szemlében, mely soha sem tartozott az oknéküli ellenzékiességek folyóiratai közé: — egyik jeles tudosunk a 3-ik kiegyezés előtt ezt írja:

„Oly készenlétlenül, oly zavart fogalmakkal, oly elméleti és gyakorlati tájékozatlansággal és megállapodással, mint a hogy Ausztriával az első és második kereskedelmi egyességet megkötöttük: — a harmadik kiegyezés elé nem mehetünk. — (L. Hunfalvy János Néhány szó a szabad kereskedelméről.)

A kiegyezés idején Magyarország legelső gazdasági és pénzügyi kapacitásának Lónyai Menyhértet tartották. — Ő is lett az első p. ti. miniszter. Arra nézve, hogy ez a pénzügyi kapacitásunk minő előre látással birt, elmondok önöknek egy historiai factumot:

Tudják önök Uraim, hogy 1867-ben az volt az osztrákok egyik követelése, hogy elvállaljuk az absolut korszak Ausztria államadosságainak egy részét. Erre nézve a kiegyezési tárgyalások előkészítésére kitűzött 67-es orsz. gy. bizottság előtt két javaslat fektült. A többség az osztrák állam adósságok utáni évi járulék fizetését indítványozta: — de a javaslat eredetileg megakartá különböztetni azt a részt, mely tökében Magyarországot terhelte, az által, hogy annak kezelési módja meghatározását javasolta.

Gyjutogatás a budapesti törvényszéki palotában.

— Express tudósítás. —

Budapest, okt. 31.

Szenzációs fölfedezésre jött most a budapesti büntetőtörvényszék első osztálya, amelynek élén Csorba Ferenc igazgató áll. A törvényszéknél már húzamosabb idő óta a kezelő- és szolgazemélyzetből egy jól szervezett banda működik, amelynek az volt a célja, hogy egyes fontosabb bűnjelkeket, vagy egész aktacsomókat eltűn-

tessenek, hogy ily módon az igazságszolgáltatás elő akadályokat gördítsenek.

A kínos szenzációt keltő botrányos ügy részleteit a következőkben ismertetjük: Az alkotmány-utcai törvényszéki palota Markó-utcai részén van elhelyezve a büntetőtörvényszék, amely a harmadik emeleti helyiségeket is elfoglalja.

A jobboldalon a központi vizsgálóbírák helyiségei vannak, a baloldalon pedig az ítéltől és írártól. Az írártárban helyezik el az összes büntetői iratokat és ez a terem, amely óriási nagy, tömve van iratokkal.

Vasárnap csak déli tizenkét óráig tart a munkaidő. Ebéd után sem a kezelő, sem pedig a szolgazemélyzet nem megy hivatalba. Délután fél négy óra tájban a Solyom- és Markó-utcai sarkán álló rendőrszem észrevette, hogy a törvényszéki palota harmadik emeletének ablakaiból sűrű füstfelhő tör ki. — Nyomban értesítette a rendőrséget és tűzoltóságot, ő maga pedig a kapushoz és azzal együtt a tűz színhelyére sietett.

Rövidre látták, hogy a füst az írártárból tör ki. A tetőzetig emelkedő állványok már égtek és az aktacsomók burkoló vastag kötések is erősen megperzselődtek.

Pár perc múlva megérkeztek a tűzoltók is, a kik elfojtották a tüzet. Természetesen ez az oltás nem ment simán, hanem közben az aktacsomók, a melyeknek egy része félig-meddig megsemmisült, szerteszét szóródtak.

A rendőrség az ügyeletes vizsgálóbíróval és ügyészszel nyomban hozzálátott annak a megállapításához, hogy miképpen keletkezett a tűz. Eleinte vétkes gondatlanságra, nagyfokú vigyázatlanságra következtek, azonban Csorba Ferenc igazgató, a kit szintén értesítettek a veszedelemtől, egy sarokban egy gyertya maradványaira talált. Minthogy pedig az írártárban gyertyánál sohasem dolgoztak, sőt szigorúan tilos volt a gyertya használata, ebből arra következtek, hogy nem gondatlanság, hanem bűncselekmény, vagyis gyújtogatás történt.

Vallatni kezdtek a kapusokat, de sem az alkotmány-utcai, sem a Markó-utcai kapus a délutáni órákban senkit sem látott az épületbe bemenni. Azt megállapíthatták, hogy az írártár dében bezárták és ott senki sem rejtőzött, tehát oda délután csakis az juthatott be, a kinek kulcsa volt az írártárhoz. Konstatálták csakhamar azt is, hogy a tűz a helyiség azon részén keletkezett, ahol az 1903. 1904. és 1905. évi iratcsomók vannak elhelyezve. Szorgos vizsgálat után rájöttek arra is, hogy a gyújtogatás egyszerre mind a három állványt meggyújtotta, mert nem tudta határozottan, hogy az az ügy, a mely miatt erre a végzetes lépésre elhatározta magát, melyik állványon van elhelyezve.

A nyomozást nagy titokban, de annál nagyobb erővel, egész éjjel folytatták és ennek már meg is van eredménye. A kezelő és szolgazemélyzet előtt köztudomású volt, hogy Bagóczy József nevű fiatal díjnok, aki az írártárban van alkalmazva, hosszabb idő óta benső baráti viszonyban áll Németh Antallal, a ki valamikor szintén díjnok volt a törvényszéknél, de különböző szabálytalanságok miatt elcsapott. Ez a Németh később az államvasutakhoz pályázott, ki nevezéséhez azonban szükség volt érettségi bizonyítványra. Ez azonban nem sok gondot okozott a rosvott mult embernek. Ugy segített a bajon, hogy hamisított érettségi bizonyítványt mellélt a folyamodványhoz. A turpisságra azonban véletlenül rájöttek, a vasut igazgatósága megindította a vizsgálatot és mikor kétségtelen volt, hogy a bizonyítvány hamis, az iratokat további eljárás végett áttette a budapesti büntetőtörvényszékhez, amely Némethet vád alá helyezte és az ügyet dr. Langer Jenő főtárgyalási elnöknek osztották ki, ugy, hogy az ügyet már novemberben le is tárgyalták volna.

Németh meg volt győződve arról, hogy ha a bűnjel, vagyis a hamisított bizonyítvány eltűnik, ő kivághatja magát a vád alól. Ezért aztán a már megszakított érinkezést felújította a törvényszék kezelő személyzetének egy részével, főképen a fiatalabbakkal és minthogy időközben örökölt is, ezeket pénzzel segélyezte, hogy annál inkább lekötse őket a maga részére. Legjobb viszonyban Bagóczyval volt, aki szintén rosvott mult ember és akiről feltételezték, hogy pénzért mindenre kapható. A rendőrség első sorban Bagóczyt vette elő, akit azonnal letartóztattak és vallatásra fogták. A megremült ember természetesen mindent tagadott, azonban házkutatást tartottak a lakásán és ott több levelet találtak Németh Antaltól. — Ezek között a legutolsót tegnapelőtti írta és ebben figyelmezteti, hogy szombaton este az ügy részleteinek megbeszélése végett jelenjen meg a találkán. Egyik írónk látta is, amint Bagóczy és Németh szombat este a Markó-utcai palota felalé sétálva, hevesen gesztikulálva beszélgettek.

Némethet eddig nem sikerült letartóztatni, mert nincs állandó rendes lakása és idejekorán értesítve a fiaskoról, eltűnt.

Ebben az ügyben még több letartóztatás is várható, mert kétségtelen, hogy Némethnek még több bűntársa is volt.

De most már biztosra vehető az is, hogy néhány hónappal ezelőtti a Niemetz Gyula-féle aktacsomó sem véletlenül tűnt el Szepessy István főtárgyalási elnök íróasztaláról.

UJDONSÁGOK.

Napjaink.

November 1. Kedd.

Katholikus: Mindsz. Protestáns: Mindsz. Az Eke muzeum az örmény himész kiállítással megtekinthető délelőtt. Belépti díj 1 korona. Országos Történelmi Ereklve Muzeum. (Torna-Vivodában.) Nyitva egész nap; belépés ingyenes.

Az Erdélyi Országos Muzeum érem- és régiségtára megtekinthető d. e. 9–1-ig. Az általános növénytanintézet gyűjteményára (Botanikus Muzeum) nyitva délelőtt 8–12-ig, délután 3–6-ig. Bemenet ingyenes.

Az Egyetemi Könyvtár nyitva délelőtt 9–1-ig, délután 3–7-ig.

Színházban előadásra kerül: Délután »Lili.« Este »Dalma.«

Thaly Kálmán Kolozsvármegyéhez.

— Az ősz kuruc köszönete. —

Kolozsvár, nov. 1.

Thaly Kálmánhoz, a függetlenségi és 48-as párt közszereplőjének álló tiszteletbeli elnökéhez Kolozsvármegye törvényhatósági bizottsága — mint annak idején hírtuladtuk — üdvözlő iratot küldött a parlamenti béke helyreállítását és a Rákóczi halmvainak hazaszállítását elrendelő királyi kéziratnak megjelenése alkalmából.

Thaly Kálmán most az alábbi szép levélben köszöni meg Kolozsvármegye közönségének az üdvözlést:

Nagyságos Alispán Ur!

Mélyen tisztelt vármegyei közönség!

Folyó év június hó 28-án tartott közgyűléséből 8403. alisp. szám alatt hoztam intézet magasztos szellemű, s reám nézve annyira megtisztelő üdvözlő iratokat, melyet a dicső jellemű, hallhatatlan nagy fejedelmünk, néhai II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társai halmvainak hazaszállítását elrendelő kir. kézirat megjelenése alkalmából csekély személyemet s jóigyekeztet honfiai szolgálataim oly fényesen kitüntetve, — kibocsátani méltóztattak, melyen meghatva vettem.

Sok vész, vihart kiállott ezer éves alkotmányunk legbuzgóbb és legéberebb őrei mingenkoron a vármegyei hű magyar törvényhatóságai valának. Epen ezért a közéleti és tudományos munkásság harcosai számára a legdrágább, legbecsebb jutalom a törvényhatóságok elismerése. Ambar szén, de ernyedetlen történetírói és közéleti, majdnem félszázados működéséért édes nemzetemnek vármegyei és városi törvényhatóságaitól e folyó évben részint a parlamenti rend és béke helyreállítása s részint a főntebb jelzett nagylelkű királyi kézirat alkalmából, a hazaifas elismerő és üdvözlő iratoknak oly sokaságával nyertem kegyes kitüntetést, hogy a legmélyebb hálát tőle elhazám lelkes törvényhatóságai iránt keblemet és honfiai életem minden közéleti fáradozásaiért bőségesen megjutalmazva érem magamat. De a sok üdvözlő irat között alig van egy is, mely lélekemelőbb melegséggel s a honszerlem magasztosabb költőiséggel volna irva, mint Kolozs vármegye engem annyira megtisztelő, gyönyörű irata siromba szálltomig életem legszebb emlékei közé sorolandom s örömdem meg ezt — a melyért fogadjam a Tisztelt Vármegyei Közönség és a Nagyságos Alispán ur halatelt szívem legforróbb, igaz köszönetét.

Kitűnő tisztelettel

Budapest, 1904. október 29-én.

alázatos szolgáljuk

dr. Thaly Kálmán,

orsz. képviselő,

a Magy. Tud. Akadémia

osztályelnöke.

Az őszi vásár.

Egy miniszteri rendelet, melyet nem tartanak be Kolozsvárt.

Kolozsvár, nov. 1.

A m. kir. kereskedelmi miniszter 1892. év augusztus 16-án 45.899. számú körrendeletét adott ki, melyben a városi tanácsnak fegyelmi eljárás terhe alatt kötelezővé tette örködni afelett, hogy az országos mint a heti vásárok ne tartassanak meg máskor mint a hivatalos »vásárjegyék«-ben foglalt határnapokon.

Kolozsvárt ezek a határnapok: január 10, március 12, június 13, szeptember és november elseje.

Gyakorlati tapasztalat szerint azonban Kolozsvári, az idegen illetőségű kereskedők és iparosok a kirakodó vásárnapokat megelőzőleg »kirakodás« címén egy nappal hamarabb és a vásárnapot követőleg még egy napig »becsomagolás« címmel árusítanak.

Igy volt ez a multban, így van ma is.

A kolozsvári őszi vásár napjával november elseje van megjelölve a hivatalos vásárjegyékben. November elseje tünneppap. Tehát az őszi vásár napja november máso-

dika. Ennek dacára már a tegnap árusítottak az idegenek Kolozsvárt és árusítani fognak ma is. Mert a rendőrség pipogyasága nem tudja vagy nem akarja megakadályozni a kolozsvári kereskedelem és ipar rovására irányuló visszaélést.

Nem vádolhatjuk azzal a rendőrséget, hogy az 1902. évi 44.899. számú miniszteri rendeletről nem bírta tudomással. Hisz épp a mult héten adott ki a főkapitány egy hirdetményt, melyben tudatja a közönséggel, hogy a miniszteri rendelet a jót vöben szigoruan be fog tartatni. A hirdetményben az is »megjegyeztetik«, hogy a be és kicsomagolás csak a vásár jegyzékben megállapított egy napon végezhető.

A rendőrség tehát kihirdeti, hogy »a jövőben szigoruan be fogja tartatni« a rendeletet, minek betartására eddig nem gondoltak. És be is tartatja szépen. Csak tessék vigyázni a főtérén, mindenki meggyőződhet róla, hogy miben áll a rendőrség szigora és mennyire tudnak érvényt szerezni egy miniszteri rendeletnek, mely nemcsak a helyi ipart és kereskedelmet akarja megvédelmezni, de a közönséget is a »sokadalmi« elárusítók selejtes portékáitól.

A városi tanácshoz fordulunk a helyi kereskedelem és ipar érdekében a miniszteri rendelet betartásáért.

Azt már tudjuk, hogy a betörők, az apró és nagy tolvajok bátran garázdálkodhatnak Kolozsvárt a rendőrségtől. Hozzászoktunk ahhoz is, hogy élet és vagyonbiztonságunk felett ne örködjék senki.

De iparunkat, kereskedelmünket mégis csak megvédenek a kezükben levő törvényes eszközökkel. A kereskedők és iparosok hordozzák közterheinkből a nagyobbik részt. A győngyöztük elleni merényleteket vissza kell vernünk.

Figyelmeztesse a tanács a rendőrséget hogy igérete szerint a legszigorubbán hajtsa végre az 1902. évi 45.899. számú miniszteri rendelet. Annál is inkább érdekében áll ez a tanácsnak, mivel fegyelmi eljárás terhe alatt tette kötelezővé a miniszter örködni a felett, hogy elárusítás csak a hivatalos vásárjegyékben foglalt határnapon tartassék, tehát ezuttal csupán november hó másodikán.

Mindenszentek napján...

Kolozsvár, nov. 1.

Ez a nap a kegyelet. Ezen a napon megkezdjük a zarándoklást, ki a néma sirhanthoz, azokhoz, akik elvégezték küldetésüket a földön és megtértek az édes anyaföldbe. Akik odalenn csöndes nyugalomra adták az örkövelőségnek... S kimegyünk Hozzájuk mi, az élők, akik még itt vagyunk, akik itt maradtunk és tölkedünk az Elétér... S könnyeket ontunk azokért, akik már pihennek....

Az emlékezés napja mindig fájó és szomorú... A természet is ilyenkor már elkészülődik a téli pihenőre, a sirhanthozat ellepi az őszi avar, szimboluma az elmúlásnak....

De a késői őszi virágokat kivisszük mégis a halottaknak mi is; pompázót, illatosat a gazdag; egyszerűt, szerényet a szegény... Mert hiába tudjuk és valljuk, hogy odalenn mindnyájan egyformák; idefenn még a temetőben is, osztályaira bomlik a kegyelet... Csak a könnyeink nem különböznek; az érzéseink nem méretek az anyagi javak szerint: a fájdalom egyként sajog mindnyájunk lelkében, akinek csak van egy néma sirhantja, mely eltakarja szívének szeretettét.

Ezen a napon mindenkinek eszébe jut az elmúlás... S talán serkent bennünket arra, hogy igyekezzünk a rövid élet alatt betölteni azt amire elhivatunk.

Mert ki tudja, hogy az emlékezés jövő évfordulóján, nem-e gyújtják meg a mi sirhanthunk fölött is a kegyelet apró mécsseit... Mert a sirhanthok mindig és mindig, napról-napra szaporodnak. S úgy van elrendelve, hogy megint mindnyájan egymás után, az örök pihenőre... Az a kis sirgódór vár mindnyájunkra... S ha elérkezik a végső pillanat, jól esik tudnunk, hogy teljesítettük köteleességünket....

— (Mikszáth Kálmán Kolozsvárt) Jelenkori elbeszélő irodalmunk egyik leg-hívatottabb művelője Mikszáth Kálmán a Fogarason megtartott beszámolója után mint már említettük is Kolozsváron kiszállott, hogy fának a város nevezetességét megmutassa, különösen a Mátyás szobrot és a nagy király születési házát. A koszorús költő, kit fián kívül Frídrík Géza uradalmi igazgató kísért, részletesen megtekintette az Erdélyi Kárpát Egyesület néprajzi muzeumát. Majdnem 2 óráig időzött a muzeumban s nem győzte eléggé dicsérni az egyesület fánakadhatlan munkálkodását, az egyes termek gazdagságát, a szakzsűré és ügyes elrendezést. Egyes tárgyakról és azok különleges elnevezéséről, de különösen a székelydolgokról jegyzeteket készített. Többször hangoztatta, hogy ez a muzeum páratlan az országban és nem Kolozsvárt, hanem a székesfővárosban volna helye. Végül föl-

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban íve genkint 4 — kor-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alatti czzéggel legyen ellátva: F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájc).

A legkiválóbb tanárok s orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknek, légzőszervek hurutos idült bronchilis számárhuruf és különösen lábbadozónál influenza után ajánlatik.**

Iskola Alapítvány — Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală — BCU Cluj-Napoca

kérte a főtitkárt, hogy az egyesület tagjai sorába őt is iktassák be, mert támogatni kívánja az egyesületet.

— (Hírek az O. M. K. E. 561.) Az Országos Magyar Kereskedelmi egyesülés Kolozsvári Kerületi elnöksége közleményre hozza, miszerint az O. M. K. E. Budapesti V. Széchenyi utca 1 szám alatt székelő ügyvivő igazgatósága 1904 évi szeptember hó 25-én megtartott ülésén elhatározta, hogy a központi iroda az Egyesülés összes tagjainak felvilágosítást ad először a magyarországi bejegyzett cégekről, másodsor mindennemű közigazgatási adó és illeték ügyekben. — Ez utóbbiak tekintetében a központi iroda tevékenysége felvilágosítás megadására szorítkozik, míg az egyes esetekben való közbenjárás az Egyesülés céljához képest csak akkor foglaltat helyet, ha az illető esetben valamely közérdekű sérelem merülne fel. A felvilágosítások díjtalanok, csupán a válaszbélyeg mellékelendő. A közigazgatási, adó és illetékügyekben a tevékenység már is megkezdődött. A cégekre vonatkozó adatoknak hiteles összeállítását az igazgatóság megkezdte és november hó közepén már abban a helyzetben lesz, hogy a kívánt felvilágosításokat megadhatja.

— (A költségvetés a városi szakbizottságok előtt.) Kolozsvár városi törvényhatósága jogügyi (I), pénzügyi (II), tanügyi (III) és rendészeti (IV) szakbizottságai november 2-án (szombaton) és esetleg folytatódó a következő köznapokon, mindenkori délután 3 órákor a városház közgyűlési termében együttes ülést tartanak, mely alkalommal a város házi pénztárának 1905. évi költségvetési előirányzata fog tárgyalásra kerülni.

— (Újjoncok esküje.) A kolozsvári helyőrség összes újoncai ma esküsznek fel az ezred lobogójára. Az eskü a kaszárnya udvarán fog lefolyni. A közös újoncok eskütételén jelen lesz Mörk János altábornagy és Rieger Ferenc vezérőrnagy. A honvéd újoncok külön fognak esküdni a honvéd kaszárnya udvarán. Az eskü után az újoncok elvonulnak az altábornagy előtt, aztán visszatérnek a lakományba. Az eskü napján az összes legénység kimenőt kap. A lakanya udvarán már felállították a sátrát a tábori miséhez. Az újoncokkal pedig napok óta gyakoroltatják a „zum schwören“-t.

— (Tanügyi hírek.) A vallás- és közoktatásügyi miniszter kinevezte Vranai Kálmán okl. tanítót a magyarfenn, Nagy József okl. tanítót a köbölt, Underkő Róza, okl. tanítót a kiskapusi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, illetőleg tanítónak; áthelyezte Máthé Albert, hidalmási áll. tanítót a b. hunyadi, Halmi István, b. hunyadi áll. tanítót a mező-szilvási, Bita Gábor, m. szilvási állami tanítót a hidalmási népiskolához és Nagy F. Géza csáktornyai állami tanítóképző int. segéd-tanárt a kolozsvári állami tanítóképző intézet-hez továbbá az alsó-felső szlovákiai állami népiskolánál engedélyezvén az ötdik tanítói állást, ennek ideiglenes betöltésével Makray Kálmán, ev. ref. kántor-tanítót bízta meg.

— (Áthelyezés.) A m. kir. földmívelésiügyi miniszter Cséger Lajos gazdasági vándoroktanácsát a kolozsvári gazdasági tanintézet-től áthelyezte a nagyenyedi evangélikus református tanítóképzőhöz a mezőgazdaságtan előadása céljából, akinek a komlótermesztési szakügyek ben eddigi működési köre ezen áthelyezés által érintetlenül marad.

— (Uj gazdasági tudósítók.) Tallán Béla földmívelésiügyi miniszter Hunyadvármegyében Csolnaki Dániel csolnaki lakost a hunyadi járásra nézve, Thoroczkai Zoltán guraszádi lakost a marosillyei járásra nézve, dr. Ajtai Aladár hátszegi lakost Déva r. t. város határára, Nagy Elemér turcsisai lakost Zalavármegye perli járásra és Brandsch Gotlieb medgyesi lakost Nagyküküllő vármegye Medgyes város határára a gazdasági tudósítói tiszttel bízta meg.

— (Az unitárius egyházi főtanács gyűlése Kolozsváron.) A magyarországi unitáriusok főtanácsának évi rendes közgyűlése vasárnap vette kezdetét Kolozsváron. A közgyűlést Ferenc József püspök nyitotta meg. A megnyitás s a főtanács képviselői bejelentése után a püspök évi jelentését ismertette Józsa Miklós. Még az EKE jelentését vették tudomásul s ezután istentisztelet következett az unitárius templomban. Az istentiszteleten Lőrincz Dániel tordai unitárius lelkész tartott gyönyörű ünnepi szónoklatot, mellyel mindvégig leköttette a templomot zsúfolásig megtöltött hívek figyelmét. Templomozás után a tanácskozás folytatódott. A tárgysorozat rendjén Végh Mihályt, ki egy év óta közelsiméssel töltötte be az egyházi és püspöki titkári hivatalát, véglegesen megerősítették ezen állásában. Majd a pénztári ellenőri állást töltötték be Sárdi Lőrincsel, Lőfi Aron, háromszéki esperes állásáról való lemondását jelentette be. Tudomásul vették. Az egyház vagyona és év folyamán ismét néhány alapítvánnyal gyarapodott. Ezek a bejelentett alapítványok következők: Rosenberg Rezső és Renner Mártoné, néhai Mózes András nevére tett alapítvány, a szerkesztői ünnegélyező népharoké, az 1882/3. tanévben végzett ifjaké, 1903. évi főtanácsai bizottság, sepsikőröspataki Benő Dánielnek, mely utóbbi alapítványt az elhunyt élete utolsó napjaiban tette 4000 korona összegben a konviktus járára. A gazdaságokról és pénztárvizsgálókról s az 1903. évi államsegély felhasználásáról s az 1903. évi 10,000 korona pótlálmegsegély felhasználásáról tett bejelentéseket tudomásul vette a közgyűlés. Déltűn választásokkal telt el az idő. Egyházi közügyigazgató lett Kelemen Albert; jogtanácsos Molnár Sándor; kollégiumi igazgató dr. Gál Kelemen; számvézők Csifó Salamon és Gyulai Árpád; a II-od fokú fegyelmű bíróság dr. Boros György, Csifó Salamon egyházi, Gál Jenő, Mikó Imre világi rendes, Iszlai Márton egyházi, Fekete Gyula világi póttagok; a III-ad fokú fegyelmű bíróság Csegezy László, Raffay Domokos, Gvidő Béla egyházi, Fekete Gábor, Szentiványi Gyula, Csegezy Mihály világi rendes, Kisgyörgy Sándor, Osváth Gá-

bor egyházi, Benkő Mihály, Székely Miklós világi póttagok.

A kolozsvári és székelykeresztúri gimnáziumnál hirdették tanári állásokra azokat választották meg, kik ez állásokra eddig is betöltötték és pedig: dr. Barabás Abel és Kovács Kálmán tanárokat a kolozsvári, Péter Lajos és Nagy Béla a székelykeresztúri gimnáziumhoz.

Tegnap délelőtt a tanácskozás rendjén nagyobb vitát provokált az istentisztelet tartására vonatkozó szatályrendelet. A javaslatot végül is egész terjedelmében elfogadták. Ezután a különböző bizottságokai választották meg:

Jogügyi bizottság: Fekete Gábor elnök, Gál Jenő, Zsákó István, Mikó Imre, Molnár Sándor, Benkő Mihály, dr. Ferencz József, dr. Nagy Zoltán. Pénzügyi bizottság: Kozma Ferenc elnök, Gyulai László alelnök, Orbók Ferenc, Árkosi Lajos, Vécsei Sámuel, Keresztesi Lajos, Hatházi Sándor, egyszersmind pénztárvizsgáló tagok. Nevelésügyi bizottság: Gál Jenő elnök, dr. Boros György, dr. Gál Kelemen, dr. Nyiredi Géza, Gál Lőrinc, Pálfi Márton, Iszlai Márton, Orbók Mór, Lőrinczi Dezső. Nyugdíj bizottság: Gyulai László elnök, Péterfi Dénes, dr. Boros György, Iszlai Márton, E. K. Tanács tagok: Albert Dénes, Egyházi tanácsosok: Szentiványi István, dr. Kozma Endre, Deák Lajos, Szathmári István, dr. Váradi Aurél.

— (Gerő Károly halála.) Gerő Károlynak, az ismert szimfóniának hosszú betegség után bekövetkező halála széles rétegekben keltett igen nagy és általános részvételt. Gerő Károly már régóta beteg. Kórházban egy esztendő előtt kezdődött a baja, melyből azonban, hála a gondos orvosi kezelésnek, kilábalott. De csakhamar más betegségbe esett, amelynek szemben az orvosi tudomány tehetetlennek bizonyult. Gerő a színpadon legnagyobb sikerrel a „Próbakassza“ című vígjátékával aratta, mely a Nép színházban száznál több előadást ért el és amelyet német színpadokon is nagy sikerrel adtak elő. Gerő Károly egyszersmind farsadhatlan, szorgalmas hivatalnok volt. A Budapesti Villamos Városi Vasútnak a társaság alapítása óta titkárja volt. A társaság külön gyászjelentést adott ki titkárnak haláláról.

— (A múlt hétről.) Lapunk tegnapi számának ily című közleményében dr. Haller Károly miniszteri tanácsos közlisleletben álló egyéniségről ilyen nyilatkozat tett, hogy a mi bár nem szándékosan történt, de ő méltósága személyét kellemlendit elérhette annál is inkább, mert a nem sikerült elmésségből egyetlen betű sem igaz, hanem azzal a közlemény írójával a félrevezették és méltán sajnáljuk, hogy dr. Haller személyével a szóbanforgó megjegyzés összeköttetésbe hozható.

— (Tartalékos tisztek szemléje.) A hét végén megszaporodnak a tarka uniformisok Kolozsvár utcáin. Békés könyvezetők karácsonyi ünnepeket, pallást öltenek. Mindez pedig nem azt jelenti, hogy megynünk a muszka ellen, hanem hogy a közös hadsereghez tartozó tartalékos tisztek szemléjét, a Hauptparot tartják meg pénteken, november 4-én. A főszemléát a hadkiegészítő parancsnokságnál tartják meg. A megjelölt tartalékos havidíjak tartoznak egy kitöltött és 8. és 9. rovatra nézve hivatalosan igazolt személyi tudósítványt („Personalnachweis“), az ajánlati jegyzet (Widmungskarte) és az utolsó kinevezési okmányt magukkal vinni. Az említett 8. és 9. rovatbeli igazolás a nyilvános szolgálatban állóknál a közvetlenül előjáró hivatalfőnök által, a magánállatoknál szolgálatban álló és egyéb ölethivatásuknál az illetékes járási tisztviselő által történik.

— (Az állami gyermekmenhelyek tandíjmentessége.) A közoktatásügyi miniszter egy most kiadott rendelet szerint az állami gyermekmenhelyek kötelekbe tartozó óvó- és tanköteles gyermekek részére az állami és államilag segélyezett községi óvodákban és állami iskolákban általános tan- és óvodadíjmentességet engedélyez. Ennek fogva az ezen menhelyek kötelekbe tartozó gyermekek ezental külön szegénységi bizonyítvány kötelekése nélkül, csupán annak beigazolása alapján, hogy tényleg az állami menedékhely kötelekbe tartoznak, mentendők fel a tan- és óvodási fizetések kötelekessége alól.

— (Az öreg honvédek nyugdíja.) Az öreg nagyenyedvárosi honvédek sorsán iparkodik lehetőleg segíteni a kormány. Újlesztendőül kezdve főemelik valamivel az öreg honvédek nyugdíját. A köztársaság nyugdíja eddig hat korona volt havonként, ezental nyolc korona lesz, az altisztek nyolc korona volt, ezental tíz korona lesz. A tisztek nyugdíját is iparkodnak a lehetőségig emelni, de ez iránt még nem történt megállapodás. Ebből a nyugdíjemelésből ugyan még meg nem élhet egy-egy öreg honvéd, de hát az állam nem képes az egykori főtiszteket a koldussorból kiemelni, az adózók millió koronát felémlesztvén a közös hadsereg emelkedő kiadásai.

— (A kolozsvári tornavivő-egylet) 1904. november 6-án, vasárnap d. e. 11 órákor tartja rendes évi közgyűlését a városház nagytermében. Tárgysorozat: 1. A választmány jelentése az 1903. évi működésről. 2. A számadásokat vizsgáló bizottság jelentése a számadások megvizsgálásáról. 3. Tisztviselők és az alapszabályok 41. §-a értelmében kilépő választmányi tagok választása. 4. Számadást vizsgáló és leltározó bizottságok kiküldetése. 5. Részjegyek sorsolása. Figyelemztetnek a 1. részjegybirtokosok, hogy a közgyűlésen szótári és szavazási joggal maguk, vagy meghatalmazottjaik nevében csak azok bírnak, a kik a törzskönyvben mint részjegy-tulajdonosok be vannak jegyezve. Kolozsvár, 1904. évi október hó 28-án. A tornavivő-egylet elnöksége.

— (Öngyilkosság.) Kézdivásárhelyről írják: Jancsó Abel, kézdívasárhelyi városi vámszedő, a napokban marólugót

irott s ennek következtében szonyu kinok között kisenvedett. A szerencsétlen embert sok szomorúsága, s nehéz családi viszonyai vitték rá az öngyilkosságra. Egyik leányát Budapestben elűtötte a villamos vasúti kocsi, másik leánya szerencsétlen betegséget kapott öt magát nagy anyagi csapás érte. Felesége s 7 gyermeke siratja a szerencsétlen embert, kinek családja a legnagyobb nélkülözések közt maradt hátra.

— (A székelytakarékszövetkezet háza.) A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint onnani írák szombatán Gölner Béla csődbiztos elnöksége mellett tárgyalta a kir. kincstár azon ajánlatát, hogy a csődlőmöghez tartozó székelykeresztúri emeletes kőházat megvásárolja. A tárgyalás rendjén, elhatározta, hogy a körleves épületet 80 ezer korona árban a kormányának átengedik. A kormány, a csaknem teljesen új palotába a kir. járásbírószágot és kir. adóhivatali helyezi át.

— (Egy örült dühöngése.) Déváról írják: Róza János alsó-hajaneli munkás hirtelen örlési rohamában a napokban megtámadta az uton a Déva felől jövő embereket s azok között fejével nagy vérengzést vitt véghez. Hét embert sebesített meg súlyosan fejszéjével, egyet pedig Husz Vaszit, agyon is vert. Nagyneműben tudták lefogni és beszállítani a dévai kórházba a dühöngő örültet.

— (A katonák és a Cell féle sör-csarnok.) A status palota lakói nyugalmát rég idő óta zavarta, különösen vasárnaponként a Cell féle sör-csarnokban mulató katonák lármás dorbézolása. A katonák zajos mulatása ellen a lakók védelmére mit sem tudott tenni a rendőrség. A panaszok a lakók részéről megismétlődtek, mikor a 62-es ezred három zászlóalja áthelyeztetett Kolozsvárra. Ezután ugyanis még nagyobb és lármásabb dorbézolások színhelye lett a Cell féle sör-csarnok. A rendőrség végre is a halóságához fordult. A tanács erre árt a helyőrség parancsnokságához, hogy tegyen valamit a tartálhatlan helyzet javítására. A helyőrség parancsnoka: Mörk János altábornagy, nem is késlekedett sokáig, árt a 62-es ezred parancsnokságához és az 51-es ezred titlervő zászlóaljának parancsnokságához és felhívta a parancsnokot, hogy tilták meg a katonáknak a Cell féle sör-csarnokban való mulatást. A 62-ik ezred parancsnoka ezredparancsnab tiltotta el a katonáknak a Cell féle sör-csarnok látogatását. Az 51-esek is megkapják a tiltalmat. Így ezután a status paloták lakóinak éjjeli nyugalmát nem fogják zavarni a katonák.

— (Elfogott betörő.) Bornemissza János középiskolai születésű 52 éves embert jól ismeri a kolozsvári rendőrség. Sokszor volt már dolga vele kisebb-nagyobb betöréseiről. Tegnap éjjel ismét betörő utra indult Bornemissza János. Ut-utca 16. szám alá ment be és meghúzódva a sötétben várta, míg lefeküsznek a házbeliek. A telek tulajdonosa azonban észrevette az udvarán settenkedő sötét alakot és felszóllította, hogy távozzék. Bornemissza János azonban egy gondolkodott, hogyha már ott van, nem megy el. Es nem is távozott. A gazda értesítésére a kivonult vasúti rendőrség le-tartóztatta Bornemisszát s felkísérve az éjjeli ügyeletes tisztviselőhöz kihallgatták. Kihallgatása után fogdába tették.

— (A tizenöt ezer koronás ékszerlopás.) Annak a minden részletében megrendítő tragédiának, amelynek egyik áldozata állott haláltétkkel, kihűlt szívvel fekszik a törvényszéki orvostani intézet egyik márványszátlán, a másik pedig az apa, a ki imádott leányát nem tudja gyászolni, az ellenlétes érzések sulya alatt közel van a megőrüléshez, visszafojtott lélekzettel várjuk az utolsó felvonását. A rendőrség, ahol befejezték a vizsgálatot, most már csak azt a brémai vagy a cherbourgi táviratot várják, amely bíról hozza a tolvajok letartóztatását. A főkapitányságon ugyanis egészen bizonyosra veszik, hogy Papp Ferencet két egyik vagy másik helyen elfogják. Kapatit Anna holttestének a boncolását mellőzik s ma délien kiadják a családjának. A meglopott lelvérhordó ellen pedig megindult a fegyelmi vizsgálat.

— Bárhogyan is végződjék a vizsgálat — mondta a boldogtalan ember — én nem leszek többé levélhordó. — Ha az ember még a saját gyermekében sem bízhatik...

x (Egy gyakorlott korrektör) felvetetk. Cím a kiadóhivatalban.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Kedd d. u.: Lili.
Kedd este: Dalma (b. 30. sz.)
Szerda: Dózsa György (b. 31. sz.)
Csütörtök: Először: Miss Hobbs (b. 32. sz.)
Péntek: Miss Hobbs (b. 33. sz.)
Szombat: Miss Hobbs (b. 34. sz.)

*Miss Hobbs. A csütörtöki bemutatóra kerülő új angol vígjátékból tegnap volt az első díszletek főpróbája. A rendkívül szellemes vígjáték címszerepét Horváth Paula játssa és partnere Kassai lesz. Mászár, ki a darabot is rendezi, Bérczi Hegedűs Szeráfin, Gál J. és Váradiné jutottak meg kiváló szerepekhez.

*Dalma keről ma színe, Jókay-ciklus III-ik előadását, a címszerepben Tólvölgyi Margittát kinek ez egyik legfényesebb alakítása. Mellette Szentgyörgyi, Szakács, Szegő, Tompa, Gál J. Székely, Kassai és Dezséri lesznek a főszereplők.

*Kedden délután Hervé bájos énekes vígjátéka a „Lili“ keről színe Károlyi Leonával a címszerepben.

A Jókay cikl-s 4-ik előadása szerdán lesz, és pedig Dózsa György keről színe az utóbbi szereposztással.

Táviratok

A japán—orosz háború.

— Legújabb hírek. —

Budapest, okt. 31.

Londonból jelentik: A japánok e hó 27 óta szakadatlanul ágyúzzák Port-Arturt, de az ellenség részéről választ nem kapunk. Valószínű, hogy minden löpőkészletük és eleségük elfogyott az oroszoknak.

Mukdenből jelentik: Délkeletre nehéz ágyúkkal folynak a harcok. Valószínű, hogy e héten nagy tüközetek lesznek, Kuropatkin most teljesen a hadsereg átalakítási munkálatával van elfoglalva.

Csifuból jelentik: Port-Arturnál erős szuronyharcok folynak.

Az angol—orosz konfliktus.

Budapest, okt. 31.

Péturvárról jelentik: A cár ma újbol fogadta az angol nagykövetet és sajnálatát fejezte ki a történetek felett.

Most már kezd kiderülni a balti flotta merényletének tulajdonképeni oka.

A saját két torpedó-naszádjukat nézték japán naszádoknak és ezekre tüzeltek.

Az orosz kormány a választott bíróság egyik tagját Apponyi Albertet óhajtja megnevezni. Ha Apponyi elfogadja e tisztséget, akkor a napokban Hágába utazik.

Vigó, okt. 31.

Azt hiszik, hogy a nemzetközi vizsgáló bizottság már megkezdte munkáját.

Villa Garcia, okt. 31.

A Lancaster nevű angol cirkáló ideérkezett. Még öt angol hadihajót várnak.

Péturvár, okt. 31.

Miklós cár elutasítását a mozgósított csapatok megtekintésére a hét végére tervezik. Hir szerint a cár november elején utazik át az abarkovi kormányzóságban lévő Csugujeven, hol a 2. mandzsuországi hadseregbe szánt lovashadosztály állomásozik.

Magyar miniszterek utazása.

Bécs, okt. 31.

Gróf Tisza István miniszterelnök Tallián földmívelésiügyi miniszter tegnap este Budapestre visszaérkeztek.

Felrobbantott törvényszéki épület.

Budapest, okt. 31.

Millánóból jelentik: Az Anarehisták a törvényszéki épületet felakarták robbantani. A bomba azonban csak gyújtó határu volt és a törvényszéki épület nagyrésze légegett.

Az ékszertolvajok letartóztatása.

Budapest, okt. 31.

A brémai rendőrség letartóztatta Papp Ferencet és Incédynét, de bizonyítékok hiányában ismét szabadon bocsátotta őket. A budapesti rendőrség most újbol intézkedett az ékszertolvajok elfogatása iránt.

Wallburg Ernő bűnpöre.

Budapest, okt. 31.

Ma befejezték Wallburg Ernő bűnygyében a tárgyalást, a perbeszédek is megtartattak. Az ítéletet holnap déli 12 órákor hirdeti ki a bíróság.

Nagy verekedés a spanyol parlamentben.

Budapest, okt. 31.

Madridból jelentik: A legtöbb napok viharos jeleneteiből kifolyólag 26 képviselő megrendszabályozásáról terjesztett az elnök elő indítványt, melyre rettenetes háborúság tört ki. Az ellenzéki képviselők neki rohantak a kormánypártnak és egy pillanat múlva általános verekedés támadt. A tintartatókat az alelnökök fejéhez vágták — az elnök korábban elmenekült. Működtek a botok és boxerek, a verekedésben minden képviselő részt vett.

Végre is a rendőrség és a mentők léptek közbe és így lecsillapodott a nagy verekedés. Minden képviselő leszakogatott ruhával távozott, többen a szó szoros értel-

mében néhány kitört fogat hagytak a parlamentben.

A lakosság körében a parlament botránya óriási izgatottságot keltett.

A kalocsai érsekség.

Budapest, okt. 31.

A kalocsai érseki székre van két jelölt: Dessewffy Sándor csanádi és Várossy Gyula pécsi püspökök.

REGÉNY.

Rég mult időkbl.

Írta: Szabóné-Karay Anna.

(32.)

— Ah, dehogyan áldom, átkozom! — nyögő Elek kinosan, a vánszokosba temetve arcát. — Eddig nem fáj semmi, álmjáró voltam és ez a seb felébreztetett a rettenetes valóra. Ne, oh ne szájaitok a szegény örülteket, szájaitok inkább a gondolkodókat.

Elmult újra a harci zaj, az ellenséget ismét kiverte a magyar hazából a magyar sereg hősi elszántsága, vitéze, elszántsága, ki erre, ki arra az övi közé, kik koszorús kézzel, meleg csókokkal és örömtől dobogó szívvel várták győzelmes hőseiket haza.

Csak Eleket nem várta senki. — Egyedül reménytelen szomorúsággal vánszorgott volt szülőföldje felé, sápadtan, beteg, ő reá nem várt koszorús kéz, halvány ajkai nem várt csók és farsadt fejenek nem inett örömtől dobogó szív nyughelyül. Csoda-e ha olyan lassan haladt előre?

Csüggedten lépdelt a poros országúton, végre már csak egy domb állta útját, ha annak a tetejére felér ott látja alatt a völgyben fehérleni a kihalt házikók, a semmivé lett otthon.

Már alig tudta vonszolni magát, érezte hogy nagyon gyengén indult el a hosszú utra s ereje egyre fogy, mentől jobban közeledik a célhoz. De hát mi is vonzotta volna őt oda? mi gyorsította volna lépteit és öntött volna új erőt fáradt tagjaiba? — Az a halvány halottarc, az a sötét folt a szoba közepén, inkább kergette onnét,

Nem b. t. tovább menni, le kellett ülnie, de a helyett, hogy összedobta volna magát, ereje végkép elhagyta őt. Lerogyott a földre, obahajtá fejét egy mohós határkőre s míg sebéből lassan szivárogni kezdett újra a vér, egész testét zsibbadás járta át, nem mehetett tovább, ezmelete elhagyta őt...

(Folyt. köv.)

Feloldó szerkesztő:

HERCZEG JENŐ.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉ R.

Uzlet áthelyezés!

Van szerencsem a n. érd. közönség b. tudomására hozni, hogy: Szentlélek-utca 1. szám alatt levő

„Kis Pipához“

címzett vendéglőmet áthelyeztem

Ferencz József-ut (Zsákó-ház) alá.

Elismert jó konyhamát és tisztán

kezelt boraimat.

ajánlom a nagyérdemű közönség hecos figyelmébe!

Naponta friss Dréher-sör.

Elfogadok ebéd és vacsora előti-

zetéseket a legutányosabb árban!

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, tisztelettel

özv. Ács Sándorné.

NAGY JENŐ

amerikai

szájpapírlásnőküli

műfog specziálista

Vesselényi Miklós u.

6. sz. (Dr. Goth-ház.)

Fogad: d. e. 8—12. d. u. 2—6.

A világhírű Müncheni sör

Pschor-Brau

poharanként is kapható

Deák Ferencz-utca 8. sz.

tisztelettel: PFERSCHY J.

3526 Diszokmányai kifizetve! 35—100

Bernáth E. Sándor varrógép kerékpár

nagy raktára és hangszór-üzlete Kolozsváron

ma k. kir. posta- és táv. szállójára

Osszes áruimat havi részletekkel adom és azokért 5 évig felek. — Szakszerű villamos világitással és motorerőre berendezett mechanikai műhelyben a javításokat gyorsan és jutányos árban készítem. Nikkeltárcsákat, különféle színd emallírozásokat saját fűrdőben és kemo nézében állítok elő.

Kerékpárkiosztó üzletét tart

SZŐLŐ- OJTVÁNYOK!

Amerikai alanyba ojtott
100.000-nél több
szakványminőségű, gyöke-
res fás ojtványok, legkiválóbb
csemege és borsfajokból, teljesen
fajtiszta, tökéletesen forrott,
dús gyökérzetű példányok
mérsekelt áron,
őszi vagy tavaszi szállításra
megrendelhetők:

Grosz és Róner, Teke

Kolozs megye, szőlőtelep tulajdonosoknál.

Gaedicke szerencseje óriási!

Tizenöt millió korona nyereményt fizettem ki rövid időn belül, közte következő főnyereményeket:

A nagy jutalmat 600.000 korona értékben 62551. számra

400000 kor. 11119. számra
400000 „ 28916. „
400000 „ 33464. „
70000 „ 60912. „
60000 „ 17357. „

60000 kor. 97263. számra
30000 „ 38691. „
100000 „ 42758. „
100000 „ 49878. „
100000 „ 87991. „

60000 kor. 78863. számra
60000 „ 82528. „
30000 „ 6920. „
30000 „ 90964. „

A XV. magyar kir. szab. osztálysorsjátékban újból 110.000 sorsjegy 55.000 nyeremenynyel sorsoltatik ki, közte az esetleges

Egy millió kor. értékű főnyeremény!

Minden második sorsjegy nyer!

Az I. osztály huzása már **1904. nov. 24-én és 25-én!**

Sorsjegy-árak: Egész 12 — fél 6 — negyed 3 — nyolcad 1.50 korona

A sorsjegyek szétküldése előzetes fizetés vagy utánvétel ellenében történik. — Hivatalos tervek ingyen. — Postabefizetési lapok az összegek postadíjmentes beküldésére díjtalanul állnak ügyfeleim rendelkezésére. — A megrendeléseket lehetőleg azonnal kérem.

Gaedicke A. Magyarország legnagyobb szerencse-gyűjtője Budapest, Kossuth Lajos-u. 11.

Dr. BIRÓ-féle 3650 1-4
RHEUMA-SZESZ
Kipróbált szer mindennemű ízületi fájdalom ellen.
Kapható: a „Wolff“ gyógyszerárban, Kolozsvár.

**KORNGUT
MÁRIA**
KOLOZSVAR.

Deák Ferencz-utca
(Minorita épület).

Különlegességek
mellfűzőkben!

A nagyérdemű főgyűjtőnk becses figyelmébe ajánlom 15 év óta fennálló s legjobb hírnévnek örvendő

mellfűző különlegességeim műter ét.

Készíték mérték szerint, eredeti párisi modellek után, melyek műtermében megtekinthetők — a legújabb divatu szabások szerinti mellfűzőket, valamint mű- és egyenestartókat a legújabb árak mellett.

Ugyisint javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Kiváló szerencse Török-nél!

Felülmúlhatatlanul
kedvez főuradánknak a szerencse! Rövid idő alatt 17 millió korona nyeremenynyel többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek, köztük

a legnagyobb nyereményeket!

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szab. 15. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

3599 4-8

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény egyszerűségebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000.

1 a 200.000, 2 a 100.000, 1 a 50.000, 2 a

30.000, 1 a 20.000, 2 a 10.000, 1 a 5.000.

1 a 40.000, 5 a 30.000, 3 a 25.000, 8 a 20.000,

8 a 15.000, 36 a 10.000 korona és még sok egyéb;

összesen 55.000 nyeremény és jutalom 14.459.000

korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

1/2 eredeti sorsjegy frt — 75 vagy kor. 1.50; 1/4 eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3 —

1/2 „ „ 3 — „ 6 —; 1/4 „ „ 6 — „ 12 —

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.

Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

1. évi november hó 6-ig

bizalommal hozzájárulunk beküldeni.

TÖRÖK A. és T^{sa}

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főuradánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körút 46a. I. fiók: Váci-körút 4a.

II. fiók: Múzeum-körút 11a. III. fiók: Erzsébet-körút 54a.

Rendelőlevél levágandó!

TÖRÖK A. és T^{sa} Bankháza, Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget K. összegben utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm melléklem bankjegyekben (bélyegeketben). A nem tetsző törölendő!

Pontos cím

Kiadó lakás!

Honvéd-utca

52. szám alatt

4 szoba, konyha, fürdőszoba,
üveges verandával

Kiadó

A lakáshoz esetleg istálló is van!

Értekezhetni bármikor lehet ugyanott.

Kiadó

egy szép bolt
olcsó áron!

Széchenyi-tér 26. sz. alatt.

Értekezhetni a tulajdonos:

Régeni Györgygyel.

3647 2-2

PLOMBUS Co. New-York 104 E I 6 Str.

PLOMBUS!

250.000 hálalrat 1 év alatt!

Nincs többé fogfájás!
odvas fog!
bűzös száj!

Fenti betegségeknek előidézői kétségtelenül az odvas fogak. Ezen remek amerikai szer, ezen kínos és kellemetlen szenvedéseket

azonnal megszünteti!

„PLOMBUS“-szal mindenki

maga plombirozhatja

fájdalom nélkül és hihetetlen egyszerű módon

odvas fogait!

„Plombus“ ne hiányozzék egy háznál sem, az egyszeri csekély kiadás szárazságot kamatoztat: a nyugalom. A fog fájdalmakban szenvedőket tehát saját érdekében felhívjuk, hogy rendeljék meg ezen valóban remek háziaszt, mely az

amerikai élelmesség netovábbja!!!

Ára egy adagnak, mely 5-6 odvas fogakra elegendő, használati utasítással 2 korona.

2 korona 10 fillér előzetes beküldése után bérmentve bérhová. — Megrendelhető egyedül a Magyarországi képviselőtől, melynek címe:

„Plombus“ szétküldés, Pásztó, Heves-m.

3558 12-35

Hirdetések

a legolcsóbb árban
GOMBOS FERENCZ
kőnyv-nyomdájában
vételnek fűl.

Páratlan a maga minőségében!

A világhírű erdélyi hegyaljai tisztán kezelt valódi és természetes

ÖTVÖS-BOROK!

ÖTVÖS DÁNIELNÉ

bornagykereskedő pincéjéből
Kolozsvárt, Óvár, Bocskay-u. 1.

Ajánlja különlegességeit: Leányka, Asszu édes, Asszu finom, Sauvignon, Samillon, Muskotály, Rizling, Som, Egri bikavér és Carbenet.

A Müncheni „Pshor“ és I. „Pilseni“ sörfőzdeknek erdélyrészi vezérképviselője.

A sörök október hó 10 én kerülnek forgalomba.

3541 12-100

Minden megbízást teljesít. — Nagyban eladásnál magas jutalék. — Üvegek kölcsön.

Bizományi raktárak:

Fuhrmann Károly fűszerkereskedő Wesselényi Miklós-utca 6. Telefon 429. — Adi László fűszerkereskedő Deák Ferencz-utca 17. Telefon 470. — Körösi Ákos fűszerkereskedő Tivoli és Deák Ferencz-utca sarok. Telefon 432. — Kövendi Károly Kossuth Lajos-utca. Haller-ház. — Veress László Monostori-út 35. Telefon 401. — Bühm Konrad Jókai-utca 11. szám. Telefon 305. — Irimiasz Tivadar Arany János-tér 2. — Nyisztor Gergely Hunyadi-tér 6. — Balogh János Trefort-utca 20. — Bárdi Sándor Akácfa-utca 8. — Nyikora Anna Rudolf-út 64. — Kondász Dániel Mátyás király-tér 25.